

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il ומוזידים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: שמעוני	שם פרטי: רחל
------------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: שמעוני	בלועזית Shimoni	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: רחל	בלועזית Rachel	מין: נקבה תאריך לידה: 22/06/1942
מקום לידה (ישוב, מחוז): גבסה	בלועזית Gavsa	ארץ לידה: תוניסיה
שם פרטי של האב: כמוס	שם פרטי ושם נעורים של האם: מרים בוקרוס	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		שם נעורים של האישה:
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: גבסה	בלועזית Gavsa	ארץ המגורים: תוניסיה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ):		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור:		תאריך השחרור:
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?
מקומות/מחנות בדרך לארץ:		שנת עליה: 1956 שם האנייה (אם עלה בדרך הים): אוניית 'ארצה'.

<p align="center">אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה</p> <p align="center">(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):</p> <p align="center">נא לכתוב בגוף ראשון</p>
<p>נולדתי בשנת 1942 בעיר גבסה שבתוניסיה. משפחתי הייתה משפחה אמידה עם 5 ילדים, לאבי ולסבי הייתה קצבייה. באחד מהימים שאבי ודודי חזרו מהקצבייה, הם ראו 4 גרמנים במסעדת "רישה" שיושבים שם ומבקשים לשתות יין. הם פנו לקונטרולר לראות במה מדובר, והקונטרולר אמר להם כי החל מרגע זה הם מגויסים לצבא, ורכושם הופך לרכוש הצבא. אבי ודודי חזרו הביתה והודיעו למשפחות כי הם בורחים לאלג'יריה לעיר בשם "בטנה" בכדי לא להתגייס לצבא.</p>
<p align="center">נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה</p> <p align="center">(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים בIODנראט/תנועות נוער/מחותרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):</p>
<p>מספר ימים לאחר שאבי עזב לאלג'יריה התחילה המלחמה, אני הייתי תינוקת באותם ימים. אמי רצתה להגן על שני אחי התאומים בני ה-10, ואמרה להם לברוח בטרמפים, בעגלות וברגל. הם היו בלי אוכל, נקרעו להם הבגדים והנעליים. אני נשארתי עם אמי ואחותי הגדולה מספר ימים נוספים, כשההפצצות היו בשיאן גם אנחנו ברחנו. הדרך הייתה קשה וקרה, אמי עטפה אותי בכל סמרטוט שהיה לה, היינו ישנות על הרצפה ונדבקנו בכינים. נאלצנו להתחבא בבורות שמצאנו ובאחד מהלילות אמי נפלה לבור ושברה את רגלה. רגלה התנפחה אך היא לא וויתרה והמשיכה ללכת איתי. מדי פעם חיילים צרפתיים היו עוצרים ועוזרים לה. אני זוכרת כי היא פחדה לאבד אותי, התינוקת שלה, והיא כל הזמן אמרה את זה. היינו בדרכים בין 3 שבועות לחודש, והיינו באפיסת כוחות. לבסוף פגשנו את אחת מדודותיה של אבי, הם הכניסו אותנו לבור שלהם ודודתי לקחה אותי מאמי והשאירה אותה בבור, אמי לא סלחה לה על זה. לבסוף הגענו למחנה "בטנה", שם פגשנו את אבי והאחים שלי. ב"בטנה" הייתה קהילה יהודית שהכינה אוהלים גדולים שאכלסו את כל הבורחים מתוניס. לבסוף אמי גם כן הגיעה לשם, והיא התמוטטה מכאב, רגלה לא החלימה לעולם. נשארנו ב"בטנה" 3 חודשים, אכלנו שם גזר ותפוחי אדמה. הבת של הרב תפרה לי בגדים מהבגדים שלה. אחרי תקופה נכנסו האנגלים והאמריקאים לגבסה וחזרנו הביתה.</p>
<p align="center">אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ</p> <p align="center">(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):</p>
<p>כשחזרנו לביתנו בתוניסיה, גילינו כי לא נותר דבר מהציוד שלנו. הערבים בזזו הכל, שרפו את המוסך עם הרכבים וגנבו את המשאיות. אפילו הלכנו לאסוף את קופסאות הקונסרבים בכדי להכין אוכל. למרות שלקחו לסבי העשיר הכל, הוא עזר לאבי לקנות מונית בכדי שיתחיל לעבוד. לקחו לנו שנים רבות להשתקם, אני פחדתי ממלחמות ומהחושך ורוב הזמן הייתי בבית. בסופו של דבר למדתי כ-7 שנים בגבסה. אבי לא רצה לעלות לארץ אבל אמי, שהייתה ציונית, הייתה לוחצת עליו כל הזמן שאנחנו צריכים לעלות לארץ ישראל.</p> <p>באחד מהימים שאבי הלך לעבודה, הגיע לדבר איתו שכנו הערבי בכדי לבקש לחתן בין הילדים שלו למשפחה שלנו. באותו רגע אבי החליט שהגיע הזמן לעלות לארץ. זו הייתה שנת 56, כאשר הצרפתים קיבלו את עצמאותם. סבי החליט להישאר בתוניסיה יחד עם 2 בנותיו, ואנחנו עלינו לארץ עם אוניית 'ארצה'. הדרך הייתה קשה, הייתה צפיפות נוראית וכולם הקיאו. אני הייתי בת 12 ואמי דאגה לי כל הזמן. בסופו של דבר, הגענו לנמל חיפה.</p>
<p align="center">נא ספרי/ על חיך בארץ</p> <p align="center">(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):</p>
<p>מחיפה העבירו אותנו ועוד כמה משפחות למעברה ג' באשקלון בעזרת משאית פתוחה. הגענו למקום חשוך עם צריפים של 8 נפשות. כשהגענו התחילה מלחמת סיני. אבי רצה שנחזור לצרפת והתחיל לסדר את הניירת, אך לבסוף השתכנע שוב להישאר בארץ ולהתחיל הכל מאפס. קנינו שיכון באשקלון, אני התחלתי ללמוד במעברה, אבל כבר מהיום הראשון הבנתי שאני לא רוצה להמשיך ללמוד שם מכיוון שלא ידעתי עברית וראיתי שם המון אלימות. הייתי ילדה נורא אנרגטית ורציתי לעבוד, אך אבי לא רצה שאעבוד. דודי הציע לקחת אותי לקיבוץ, שם אוכל ללמוד ולבסוף אבי השתכנע.</p> <p>בקיבוץ היה טוב יותר, אך כששלחו את אבי לעבוד באחד הקיבוצים, הוא ראה איך הבנות מתלבשות שם והוא לא אסכים שאשאר שם. התחלתי לעבוד כקוטפת כותנה ואבי לא אהב את זה, לבסוף המנהל שכנע אותו שהוא יתן לי תפקיד ניהולי ואבי הסכים. בגיל 14 הלכתי ללמוד חקלאות, בגיל 15 ניהלתי משק, בגיל 17 הייתי קבלנית ובגיל 21 הייתי מומחית לחקלאות.</p>

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

באותם ימים להורי לא היה חסר כלום, אני לא שלטתי בשפה העברית אבל הייתי חזקה בחשבון. לאחר תקופה עזבתי את תחום החקלאות ונכנסתי שותפה למספרה, למדתי קורס ספרות ושלושה חודשים לאחר מכן אף לימדתי ספרות. לאחר מכן עברתי לתל אביב ל-4 שנים, אחריהן חזרתי לאשקלון ופתחתי מספרה לכלות שעבדה במשך 12 שנה. בשנת 72, כחודשיים לפני החתונה שלי, נפטרה אחותי. היו לה ארבעה ילדים שלקחתי תחת חסותי ומחוסר זמן לא התחתנתי והזנחתי את זה. כיום יש לי את החנות 'מיני-פופ' באשקלון וחנות בגדים. אני מתנדבת בעשר עמותות שונות באשקלון. לדוגמא בחנוכה נעזרתי בתרומות של צרפתים על מנת לספק ל-1200 ילדים במצוקה נעליים, בגדים וממתקים.

ראיון: אורטל ואזנה

אשקלון, דצמבר 2009